

POSTANOWIENIE

26 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 26 lutego 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J. D. i M. D.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie, ewentualnie o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 7 czerwca 2022 r., I ACa 791/21,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanego na rzecz powodów koszty postępowania
kasacyjnego w kwocie 2700 (dwa tysiące siedemset) zł
z ustawowymi odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za
opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po
upływie tygodnia od dnia jego doręczenia zobowiązanemu do
dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Powodowie M. D. i J. D. domagali się ustalenia nieważności bliżej opisanej umowy o kredyt hipoteczny z 23 czerwca 2006 r. zawartej między powodami i pozwanym, ewentualnie zasądzenia na ich rzecz kwot 51 771,35 zł oraz 16 507,36 CHF z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Wyrokiem z 26 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił powództwo o ustalenie oraz o

zapłatę kwoty 51 771,35 zł z odsetkami oraz zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 16 507,36 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 30 września 2020 r. do dnia zapłaty oraz oddalił roszczenie odsetkowe w pozostałej części. Po rozpoznaniu apelacji obu stron, Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 7 czerwca 2022 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustalił, że zawarta pomiędzy powodami a pozwanym w dniu 23 czerwca 2006 r. umowa o kredyt hipoteczny jest nieważna oraz oddalił apelację pozwanego. Pozwany wniosł od tego wyroku skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany powołał się na istotne zagadnienie prawne dotyczące tego, czy przy uwzględnieniu, że powód żąda unieważnienia umowy w celu odwrócenia konsekwencji skutków ziszczonego ryzyka kursowego, w sytuacji, w której wysokość rat kredytowych uzależniona była od kursu CHF i w początkowej fazie wykonywania umowy kredytowej, kurs ten był niski, co było korzystne dla powoda, zaś po uwolnieniu

kursu CHF przez Centralny Bank Szwajcarski nastąpił jego znaczący wzrost, właściwym „rozwiązaniem problemu kredytów frankowych” powinno być orzeczenie o zmianie umowy w oparciu o klauzulę *rebus sic stantibus* (art. 357¹ k.c.).

Kolejne przedstawione przez skarżącego zagadnienie dotyczy kwestii, czy w przypadku stwierdzenia przez sąd powszechny, że klauzule określające kurs walutowy, stosowany do określenia wysokości świadczenia stron w walucie krajowej, zawarte w umowie kredytu indeksowanego kursem waluty obcej, zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych (postanowień abuzywnych) w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., sąd krajowy poprzez zastosowanie przepisów prawa cywilnego dotyczących wykładni oświadczeń woli oraz treści czynności prawnych powinien uzupełnić stosunek prawny umowy kredytu treścią wynikającą z przepisów prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, jeżeli operacja ta zrealizuje cel art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz. UE L nr 95, s. 29; dalej: „Dyrektywa 93/13”) i przywrócić faktyczną równowagę między stronami np. poprzez odwołanie do kursu średniego NBP do rozliczeń stron na podstawie art. 358 § 2 k.c., bądź art. 69 ust. 3 ustawy Prawo bankowe, ewentualnie art. 24 ustawy o NBP, art. 41 ustawy Prawo wekslowe lub poprzez wykładnię oświadczeń woli stron na podstawie art. 65 k.c.

W ocenie skarżącego, w sprawie występuje także zagadnienie: czy sądy powinny brać pod uwagę konieczność zachowania proporcjonalności pomiędzy wagą naruszenia i jej potencjalnymi skutkami i konsekwencjami dla obu stron przyjętego przez Sąd rozwiązania, w szczególności w kontekście zasady równości prawa, proporcjonalności - adekwatności konsekwencji dla stron do rzeczywistej wagi stawianych bankowi zarzutów, zgodności z zasadami współżycia społecznego, czy sankcja nieważności zastosowana przez sąd w sytuacji, w której zarzut pod adresem banku dotyczy w praktyce technicznej kwestii spreadu, pozostaje w zgodzie z celami Dyrektywy 93/13 oraz orzecznictwem TSUE, w szczególności z zasadą proporcjonalności i zasadą trwałości umów, jak dotkliwa powinna być represyjna (odstrasżająca) funkcja orzeczenia w sytuacji stwierdzenia w konkretnym przypadku, że ze względu na podpisane ostrzeżenia Banku, kredytobiorcy byli w dacie zawierania umowy prawidłowo poinformowani o ryzyku

kredytowym; albo/oraz analogiczny kredyt pozbawiony ryzyka walutowego (i kwestionowanych klauzul) był dla kredytobiorców finansowo niekorzystny w porównaniu z kredytem walutowym; albo/oraz saldo kredytu w CHF okazało się niższe niż w dacie możliwej wiedzy o wysokości kursu - dacie zawierania umowy kredytu (kurs kupna) i w sytuacji spłat bezpośrednich w CHF (kurs sprzedaży); albo/oraz w trakcie trwania Umowy kredytobiorcy potwierdzili akceptację szczegółowych zasad ustalania kursów w Banku (np. aneksem) lub rezygnacją z odniesienia do kursów w Banku.

Przywołana przez skarżącego potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych dotyczy art. 385¹ § 1 w zw. z art. 65 § 1 oraz § 2 k.c. w zakresie kwestii, czy interpretację pojęcia „postanowienie umowy” należy rozumieć rozszerzające i obejmować nim automatycznie całą klauzulę uznaną za abuzywną, nawet, jeśli faktycznie zarzut abuzywności dotyczy tylko jednego z unormowanych w danym postanowieniu aspektów, czy też zakres niezwiązania postanowieniem w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. powinien zostać ograniczony wyłącznie do tej części postanowienia i tego aspektu, który był przedmiotem badania pod względem abuzywności i niewątpliwie był objęty zgodnym zamiarem i świadomością konsumenta zawierającego umowę.

W nawiązaniu do tak sformułowanych przyczyn kasacyjnych należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy. We wniosku o przyjęcie skargi do

rozpoznania, pozwany powołał się także na potrzebę dokonania wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości prawne i wywołujące rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Przez wskazaną wyżej rozbieżność należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych. Wskazując na tę przyczynę kasacyjną, skarżący powinien opisać, na czym polega trudność w interpretacji określonych przepisów prowadząca do niepożądanego wyżej stanu oraz zilustrować swoje twierdzenia przykładami takich rozbieżnych rozstrzygnięć.

Problematyka prawna dotycząca konsekwencji uznania za niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.) postanowień umów kredytu indeksowanego (waloryzowanego) kursem waluty obcej lub denominowanego do waluty obcej jest już przedmiotem licznych wyroków i uchwał Sądu Najwyższego. W orzecznictwie ugruntowane jest już stanowisko zgodnie z którym, mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, który pozostawia bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, zaś klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, Nr 11, poz. 134, z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16, z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18, z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, Nr 2, poz. 20).

W obecnym orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważa także stanowisko (po początkowym okresie dominacji stanowiska przeciwnego), że zastrzeżone w umowie kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji, określają główne świadczenie kredytobiorcy w rozumieniu art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2019 r., I CSK 159/17, z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18, z 21 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21 oraz z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22). Na takim stanowisku stoi też TSUE dokonując wykładni art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 (zob.

np. wyroki: z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA, C-260/18, Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG). Zgodnie z art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c. postanowienia określające główne świadczenia stron nie podlegają kontroli pod kątem ich abuzywności, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Interpretując art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, z którego wywodzi się to rozwiązanie, TSUE uznał, że postanowienia umowne są wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, gdy umowa przedstawia w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu, do którego odnosi się dane postanowienie, umożliwiając konsumentowi orientację, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, co do wpływających dla niego z tej umowy konsekwencji ekonomicznych (zob. wyrok z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Árpád Kásler i Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt.; podobnie wyrok TSUE z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał też na przesłanki, które muszą być spełnione, aby można było przyjąć, że konsument został należycie poinformowany o ryzyku walutowym związanym z zaciąganiem kredytu indeksowanego do waluty obcej czy denominowanego w tej walucie (por. wyroki Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22). W szczególności w wyroku z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że z orzecznictwa TSUE wynika, iż kredytobiorca-konsument musi zostać jasno poinformowany o tym, iż podpisując umowę kredytu indeksowanego do waluty obcej (szeroko rozumianego), ponosi przez cały okres obowiązywania umowy ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku silnej deprecjacji waluty, w której otrzymuje wynagrodzenie. Okoliczność, że konsument oświadcza, iż jest w pełni świadomy potencjalnych ryzyk wynikających z zawarcia wspomnianej umowy, nie ma sama w sobie znaczenia dla oceny czy przedsiębiorca spełnił wspomniany wymóg przejrzystości, ciężar zaś udowodnienia, że konsument otrzymał niezbędne informację, spoczywa na przedsiębiorcy (zob. także wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2023 r., II CSKP 763/22 i powołane tam orzecznictwo).

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że analizowane postanowienia umowne nie zawierają przejrzystego opisu mechanizmu waloryzacji, dzięki któremu kredytobiorcy mogliby w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, zrozumieć wpływające z tych postanowień konsekwencje ekonomiczne i oszacować koszt kredytu. Materiał sprawy nie dał także podstaw do ustalenia, że zawarcie przedmiotowej umowy zostało poprzedzone właściwym, rzetelnym przekazaniem powodom przez pracowników banku informacji umożliwiających zrozumienie nie tylko samej konstrukcji, ale też i konsekwencji kredytu indeksowanego walutą obcą i obciążenia powodów skutkami ryzyka zmian kursów waluty indeksacji. Skoro – mając na uwadze przytoczone wyżej poglądy judykatury – Sąd Apelacyjny uznał, że klauzule te nie zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem w sposób jednoznaczny a następnie ocenił je jako postanowienia niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. ponieważ uprawniały bank do jednostronnego ustalenia kursów walut, pozostawiając mu pole do arbitralnego działania i obarczając kredytobiorców nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszając równorzędność stron, bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy pozostają przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wątpliwości skarżącego. opierające się na założeniu, że powodom udzielono wyczerpującej informacji o ryzyku walutowym lub – przeciwnie – że abuzywność postanowień przedmiotowej umowy wynikała wyłącznie z obciążenia powodów ryzykiem walutowym.

Kolejne zagadnienia i wątpliwości podniesione we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania dotyczą konsekwencji stwierdzenia abuzywności klauzul waloryzacyjnych dla dalszego bytu umowy. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, uznanie klauzul przeliczeniowych za abuzywne oznacza, że są one - z mocy samego prawa od momentu zawarcia umowy - bezskuteczne (nie wiążą) konsumentów (art. 385¹ § 1 k.c.), aczkolwiek strony pozostają związane umową w pozostałym zakresie, jeśli jest to tylko możliwe. Stwierdzenie niedozwolonego charakteru postanowienia w umowie kredytu może uzasadniać uznanie umowy za nieważną. Umowa będzie dotknięta nieważnością, gdy bez abuzywnych postanowień jej obowiązywanie nie jest możliwe w świetle prawa krajowego i nie zaszyły przesłanki umożliwiające zastosowanie regulacji zastępczej, a konsument

postanowień abuzywnych nie potwierdził, nie udzielając następnie świadomej i wolnej zgody na te klauzule i tym samym odmawiając przywrócenia im skuteczności z mocą wsteczną (zob. np. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56; uchwała Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, Nr 6, poz. 40; wyroki TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG i z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A oraz wyroki Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD, 2021, Nr 2, poz. 20, z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21 i z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22).

W uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego (zasady prawnej) z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 (OSNC 2021, Nr 9, poz. 56) wskazano, nawiązując do wcześniejszego orzecznictwa, w tym orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. w szczególności wyrok TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG), że zastąpienie niedozwolonego postanowienia umownego odnoszącego się do sposobu określania kursu waluty obcej (w umowie kredytu indeksowanego czy denominowanego) innym sposobem określenia kursu waluty obcej wchodzi w rachubę tylko wtedy, gdy (koniunkcja przesłanek): 1) po wyłączeniu klauzuli abuzywnej umowa nie może obowiązywać, o czym decyduje obiektywne podejście w świetle prawa krajowego, a zatem wola jednej ze stron, w tym konsumenta, nie ma w tym zakresie rozstrzygającego znaczenia; 2) całkowity upadek umowy naraża konsumenta na „szczególnie niekorzystne konsekwencje”, w świetle okoliczności istniejących w czasie sporu lub możliwych wówczas do przewidzenia, z uwzględnieniem rzeczywistych i bieżących interesów konsumenta i z zastrzeżeniem, że do celów tej oceny decydująca jest wola wyrażona przez konsumenta w tym względzie; 3) istnieje przepis dyspozytywny albo przepis „mający zastosowanie, gdy strony danej umowy wyrażą na to zgodę”, który mógłby zastąpić wyeliminowane niedozwolone postanowienie umowne, umożliwiając utrzymanie umowy w mocy; jeżeli niedozwolone postanowienie umowne odzwierciedlało obowiązujący przepis ustawowy mający zastosowanie w przypadku porozumienia stron, w rachubę wchodzi także zastąpienie

niedozwolonego postanowienia „tym stanowiącym punkt odniesienia przepisem ustawowym w nowym brzmieniu przyjętym już po zawarciu umowy”. Tymczasem przedstawione we wniosku rozważania skarżącego dotyczące możliwości substytucji nieuczciwych klauzul kursowych odwołaniem do kursu średniego Narodowego Banku Polskiego nie uwzględniają koniecznego warunku tego rodzaju zastąpienia, zgodnie z którym - w świetle powołanego utrwalonego orzecznictwa - wchodzi ono w rachubę tylko wtedy, gdyby jego brak narażał konsumenta, przez upadek umowy w całości, na szczególnie niekorzystne skutki, przy czym decydujące w tym zakresie jest zdanie konsumenta. W toku postępowania w niniejszej sprawie powodowie konsekwentnie domagali się zaś stwierdzenia nieważności umowy kredytowej.

Jeżeli chodzi o możliwość usunięcia opisanej wyżej luki w umowie na podstawie art. 358 § 2 k.c., który został wprowadzony do kodeksu cywilnego z dniem 24 stycznia 2009 r. na podstawie przepisów ustawy z 23 października 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz ustawy - Prawo dewizowe (Dz. U. z 2008 r. Nr 228, poz. 1506) Sąd Najwyższy wskazał, że przepis ten dotyczy zobowiązań wyrażonych w walucie obcej, a w przypadku kredytu indeksowanego do CHF waluta obca stanowi jedynie miernik wartości zobowiązania zaciągniętego w walucie polskiej i świadczeń spełnianych przez pożyczkobiorców (kredytobiorców) w walucie obcej (zob. wyroki z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22). Sąd Najwyższy stanął także na stanowisku, że nie można dokonać wykładni umowy stron na podstawie art. 65 k.c., już po usunięciu z niej postanowień abuzywnych, w celu ustalenia zgodnego celu i zamiaru stron co do sposobu ustalenia kursu CHF. Sprowadzałoby się to bowiem do zmiany treści klauzuli indeksacyjnej, prowadząc do zmiany jej rozumienia przez wprowadzenie odesłania do wartości rynkowej CHF. Groziłoby to ryzykiem dalszego pogorszenia sytuacji strony dotkniętej nadużyciem, gdyby strona, która narzuciła niedozwolone postanowienie umowne wywodziła, że nie zawarłaby umowy z jego pominięciem. Takie rozwiązanie stałoby w sprzeczności z celami prewencyjnymi Dyrektywy 93/13 w postaci zniechęcenia przedsiębiorców do wykorzystywania w zawieranych umowach nieuczciwych postanowień umownych. (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto też, że nowelizacja prawa bankowego dokonana ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 165, poz. 984, dalej ustawa antyspreadowa) nie zawiera przepisów o charakterze dyspozytywnym, które - w świetle orzecznictwa TSUE - mogą zastąpić nieuczciwe klauzule umowne zawarte w umowach o kredyt indeksowany lub denominowany do waluty obcej ani przepisów mogących stanowić podstawę przekształcenia istniejących stosunków prawnych (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22). Wyjaśniono także, że samo wejście w życie ustawy antyspreadowej, którą w art. 69 Prawa bankowego dodano ustęp 3, nie wpłynęło na ocenę abuzywności postanowień umów kredytu zawartych wcześniej oraz konsekwencji prawnych wynikających tej oceny (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22 i z 28 października 2022 r., II CSKP 894/22 - nie publ.). Stworzyło jedynie podstawy do zmiany postanowień umowy co do sposobu waloryzacji na przyszłość niespłaconych jeszcze rat kredytu. Oceny abuzywności postanowienia umownego dokonuje się zaś według stanu z chwili zawarcia umowy, a nie następczo (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1. poz. 2).

W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje także stanowisko, że wyeliminowanie z umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej - ze względu na ich abuzywność - tzw. klauzul przeliczeniowych prowadzi także do upadku klauzuli ryzyka walutowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR, co jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu. Oznacza to z kolei, że po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, z. B, poz. 20, z dnia 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22, z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 45. i II CSKP 382/22, z 8 listopada 2022 r.,

II CSKP 1153/22, z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22, z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22). Argumentacja przedstawiona we wniosku nie wskazuje na potrzebę kolejnego odniesienia się przez Sąd Najwyższy do przedstawionej problematyki na gruncie niniejszej sprawy ani ze względu na przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. ani pod kątem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., a także § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1964 z późn. zm.).

[SOP]

(r.g.)